

Pogled sa terase Orsaya na Seinu i Louvre

u 'gradu svjetlosti'

STARA UZREČICA KAŽE DA UMAKANJEM PRSTA U MORE POSTAJEŠ POVEZAN S CIJELIM SVIJETOM. A NAJBOLJI NAČIN OSOBNE PERCEPCIJE KAO STANOVNIKA SVIJETA JEST - 'URONITI' U PARIZ. JER U 'KOLAŽU' VJEROJATNO BAŠ SVIH NACIJA, RASA I VJERA NA PARIŠKIM ULICAMA OSJEĆAŠ SE KAO ISTINSKI GRAĐANIN SVIJETA.

Napisala i snimila: Renata Kapicl

Gušt je kretati se i komunicirati u toj živopisnosti. Pokažeš li i najmanju želju za komunikacijom, začas se nađe sugovornik. I nije nužno govoriti francuski. Istina je da su Francuzi jako ponosni na svoju kulturu i jezik, ali nisu tako teški za progovoriti na nekom drugom jeziku kako se priča (ili me jako pratila sreća svih dana boravka u Parizu). Uglavnom, stari prokušani recept početka razgovora - osmijeh - i te kako 'palj', a nakon toga ide pomalo i engleski... I oni koji ga ne znaju, pokušat će

vas razumjeti i naći načina da vam objasne što vas je zanimalo (u rasponu od pantomime do crtanja). U svakom slučaju - trude se. Malo muke sam jedino imala s objašnjavanjem odakle sam. Naziv drage nam Hrvatske na engleskom nije bio baš blizak Francuzima s kojima sam pričala (- *Croatia? To je u Europi?? Blizu Austrije i Italije???*). No, zahvaljujući prijenosima 'Pjesme Eurovizije', sjetih se i magične riječi na francuskom (znate ono - *Croatie - dix points*). Nakon toga slijedilo je oduševljenje, spominjanje Zagreba i Dubrovnika te lagana razmjena nogometnih mišljenja o međusobnim reprezentativnim srazovima... Francuzi su simpatični i priče o njihovom poznatom šarmu u svakom slučaju imaju osnove - Francuzi jesu šarmantni i jesu šarmeri. Doduše, koji put vas može iznenaditi njihova ležernost dok npr. nešto čekate. Ali stoji i to da je to sitnica koja se ne može zamjeriti - toliko ste *happy* što ste u Parizu da vam čekanje u ponekom redu baš dobro dođe da promislite kuda i kako dalje u istraživanje 'Grada svjetlosti'. Općenito mislim da je to - što prvo, što sve i kako što više stiči vidjeti - osnovni problem pred kojim se nalazi svaki posjetitelj Pariza (izuzevši sretnike koji su ta-

mo došli na najmanje mjesec dana ili recimo - deseti put).

O najposjećenijoj svjetskoj prijestolnici toliko je toga rečeno i napisano da nije lako o njoj nešto napisati što nije već opće poznato. Jedino dojmove, a oni kreću od toga da dah oduzima monumentalnost i ljepota Pariza već pri samom ulasku u grad. Vozeći se uz **Seinu** jednostavno ne znate gdje biste prije pogledali (nemojte za vrijeme boravka propustiti ni vožnju brodom po Seini - zgodno je, a dosta toga se vidi).

Pripremite se na to da ćete u francuskom glavnom gradu podosta eura ostaviti za raznorazne ulaznice, ali vjerujte da se to na licu mjesta uopće ne postavlja kao dilema i sigurno vam neće biti žao odbrojanih eura. Jer kad stignete do **Eiffelovog tornja**, želite na vrh (treća razina na 280 metara visine - pogled je očaravajući). S prve razine pogled je jeftiniji, ali to nije to, a niste li u sjajnoj fizičkoj kondiciji, nemojte ni pomišljati na penjanje stubama do druge razine (što je najjeftinija karta). Toranj zadivljuje konstrukcije visok 320 metara, postavljen 1889. za Svjetsku izložbu te dugo neprihvaćen od vlastitih sugrađana, danas smatraju najvećim pariškim simbolom i atrakcijom. Iako mislim da je jako teško, a pomalo i nepravedno, za nešto u Parizu reći - ovo je najveća atrakcija.

Umjetnost na svakom koraku

Pariz će čak i one koji nisu voljeli povijest u školi natjerati da se prisjete Louisa XIV., Louisa XVI. i Marie-Antoinette, Napoleona Bonaparte... pred veličanstvenim zdanjima podignutim za njihovih vladavina ili njima u čast. **Slavoluk pobjede**, spomenik Napoleonovim osvajačkim pohodima, nalazi se na **Trgu Charlesa de Gaullea**, poznatijem kao l'Étoile (zvijezda) jer se od njega zvjezdasto širi dvanaest avenija. Među njima je i ona najpoznatija - **Champs-Élysées** - poprište mnogih parada i proslava.

Od sakralne arhitekture svakako pogledajte **Notre-Dame**, **Sainte-Chapelle** i **Sacré-Coeur**. Ta bijela bazilika ljepotica poslužila je i kao 'scenografija' za neke od ključnih kadrova izvrsnog francuskog filma 'Amelie'. Ljubiteljima likovne umjetnosti Pariz je carstvo. Za razliku od nevjerojatnih gomila turista koji hrle prema Mona Lisi u najvećem svjetskom muzeju **Louvreu**, moj odabir (uz ispriku velikom Leonardu) bili su impresionisti i postimpresionisti u obližnjem **Musée**

d'Orsay. Zgrada nekadašnjeg željezničkog kolodvora na svojoj gornjoj razini krije pravo svetište djela tih likovnih pravaca. Zamračena prostorija u kojoj se iza stakala, osvijetljena prigušenom rasvjetom, nalaze djela Toulouse-Lautreca, doslovno izgleda kao svetište. Neopisiv osjećaj. Henri de Toulouse-Lautrec, svojevrsni zaštitni znak **Montmartrea** (četvrti koju su proslavili umjetnici i boemi), autor je prvog (tada skandaloznog) plakata za **Moulin Rouge**, vjerojatno najpoznatiji svjetski 'mlin' - mjesto gdje je rođen *cancan*. Prije nego krećete put Pariza, pogledajte doživljaj atmosfere *belle époquea* u filmu 'Moulin Rouge' s glumačkim zvijezdama Nicole Kidman i Ewanom McGregorom. U Musée d'Orsay 'stanuju' i drugi velikani - Van Gogh, Renoir, Manet, Degas... Sunčan dan, s terase na vrhu Orsaya predivan pogled na Seinu koja dijeli dva 'golinjata' među muzejima - još jedna od slika Pariza koje se ne zaboravljaju.

Metroom, taksijem, pješice...

Metro je brz i jeftin način prijevoza, ali kad spadnete s nogu od lutanja pariškim avenijama, nećete dugo oklijevati pred taksijem. Iako kažu da je pametnije unaprijed dogovoriti cijenu vožnje, nisam imala loših iskustava. Čak me jedan taksist uvjeravao da ću do željenog odredišta s obzirom na promet brže stići pješice. Ta vožnja (naravno da sam se vozila jer mi je tog trena već svaka udaljenost bila prevelika), za sasvim pristojnu cijenu, bila je dovoljna da prikupim nešto ener-

gije za istraživanje **Galeries Lafayette**, robne kuće poznate prije svega po ponudi kreacije slavni imena modnog svijeta.

Savjet - čim stignete u Pariz, provjerite kad su otvorena mjesta koja želite posjetiti i kad imaju tzv. 'dugi dan'. U proračunu što sadržajnijeg provođenja svake pariške minute - ti podaci 'zlata vrijede' jer je standardno radno vrijeme muzeja do 19, 18 pa čak i do ranijih popodnevni sati.

Obavezno posjetite i **dvorac u obližnjem Versaillesu** s nadaleko poznatom Dvoranom ogleдалa. Želite li detaljnije razgledati prekrasne vrtove, dajte prednost kočiji za više osoba pred cijenom povoljnijim vlakom.

Ako ste s klincima - 32 kilometra udaljen od Pariza i prigradskom željeznicom izvrsno povezan je pariški **Disneyland**. Stanicu vlakom od njega nalazi se *shopping* centar **Val d'Europe**, pravi raj za *shoppingholičarke*, pa pravедno i na veselje svih možete rasporediti obiteljske interese.

Što još reći (nakon što već danima kratim ovaj tekst pokušavajući ga ugurati na do-dijeljeni prostor)? Neki kažu da je Pariz romantičan, meni osobno je više senzualan. Fascinantan, zadivljujući. Kako god ga doživjeli, ne može vas ostaviti ravnodušnim. Niz prekrasnih trgova, parkova, fontana, muzeja... Iako je prijestolnica mode, ne očekujte ekstravaganciju na ulici ili za dnevnog svjet-

la (osim pokoje iznimke na Montmartreu). Stanovnici Pariza pretežno su odjeveni onako kako to lijepo opisuje njihova riječ *chic*, bez dojma da su se jako trudili oko odijevanja i bez uniformiranosti često vidljive na našim ulicama. Za vrijeme mog boravka, iako su izložili uglavnom sugerirali jarke nijanse

boja miljenica ove sezone, dojam na ulici bio je bitno koloristički monokromniji. Parižani su definitivno ljubitelji malih pasa, a upada u oči da ih puno vozi Smartove (promet je jeziv, a mjesto za parkiranje je gotovo nemoguće pronaći).

ROMANTIČAN,
SENZUALAN...
KAKO GOD DOŽI-
VJELI PARIZ, NEĆE
VAS OSTAVITI
RAVNODUŠNIMA

Dobra priprema za dobar doživljaj

Ne krećite u Pariz nepripremljeni. Odaberite unaprijed mjesta koja svakako želite vidjeti. Na *webu* krenite od **www.paris.fr**, gdje imate i *linkove* za *web* stranice većine građevina i muzeja. U našim knjižarama možete naći priličan broj vodiča i knjiga o Parizu na više jezika, a nekoliko i na hrvatskom (uglavnom sadrže karte Pariza i metroa). Nakon fizičkog povratka iz Pariza (s mislima je to malo teže išlo), poslala sam prijateljima *mailove* s dojmovima. Jedan od uzvraćenih je glasio: - *Vidim ja da bi se ti mogla odmah preseliti tamo*. Mislim da to ne (ali ću se ipak ograditi 'bondovskom' - *Nikad ne reci nikad*), ali da bih s velikim zadovoljstvom svake godine iznova kretala u istraživanje veličanstvene francuske prijestolnice - stoji!

Sacré-Coeur

Današnji ugođaj Montmartrea

Dvorac u Versaillesu